

ק"פ 31194/06/23 - ספיר סלוצקר נגד משה חדד

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ק"פ 31194-06-23 סלוצקר עמראן נ' חדד

לפני כבוד השופטת תרצה שחם קינן
הקובלת:
נגד

ספיר סלוצקר

משה חדד

הנאשם:

החלטה

לפניי בקשה להורות על ביטולה של הקובלנה, שהוגשה כנגד הנאשם בטענה לפיה תקף הנאשם את הקובלת וגרם לה לחבלה של ממש.

הקובלנה וטענות הצדדים.

1. בכתב הקובלנה נטען שבמהלך עצרת מחאה תקף הנאשם את הקובלת, בכך שמשך בשערה, הוריד אותה "**בעוצמה לקרקע**", חבט בגופה וגרם לה לחבלות של ממש.
2. לטענת הנאשם יש להורות על ביטולה של הקובלנה מחמת הסדר מותנה שנחתם עם הנאשם.
3. בפיו של הנאשם טענה מקדמית לפי סעיפים 149 (5) ו-149 (6) וכן לפי סעיף 149 (10) לחסד"פ. לטענת הנאשם כתב אישום בת"פ 7916-03-22 שהוגש נגדו בעבירה של תגרה בינו לבין הקובלת בגין המקרה מושא הקובלנה, הופנה ליחידה להסדר מותנה, וביום 18.12.22 נחתם בינו לבין התביעה הסדר מותנה, לפיו הודה הנאשם בכתב אישום מתוקן והתחייב להימנע מביצוע עבירה במשך 4 חודשים ולהפקיד סך של 500 ₪ לטובת אוצר המדינה.
4. בבקשתו מיום 20.3.24 טען הנאשם מספר טענות:
 - א. כבר נשפטתי - לפיה סיום ההליך במסגרת ההסדר המתונה כמוהו כהרשעה, ולכן יש בטל את כתב הקובלנה בהתאם להוראות סעיף 149 (5) לחוק סדר הדין הפלילי. לטענת ההגנה התביעה המשטרית, שהגישה את כתב האישום כנגדו, היא זו שסגרה אותו בהסדר המותנה, במסגרתו הושתו עליו עיצום כספי והתחייבות להימנע מעבירה. לטענת ההגנה, יש בסיום ההליך הפלילי במסגרת הסדר מותנה משום מעשה בית דין. ההגנה הפנתה להוראות החסד"פ לפיהן רשאית התביעה המשטרית להעמיד לדין נאשם, שלא עמד בתנאי ההסדר המותנה. (סעיף 67' לחסד"פ).
 - ב. סיכון כפול - לפיה משהוגש נגד הנאשם כתב אישום, עמד הוא בסיכון להרשעה. בפרט נוכח העובדה שכל עוד לא עמד בתנאי ההסדר המותנה, רשאית המאשימה לחזור ולהגיש את כתב האישום. ההגנה הפנתה

בטיעוניה לפסק דינו של ביהמ"ש בבג"צ 4162/93 פדרמן נ' היועמ"ש (18.8.93)).

ג. הגנה מן הצדק - לפיה הוגשה הקובלנה בשיהוי ניכר שמנע מהנאשם אפשרות לשמור ראיות להגנתו, כשהוא עומד פעם נוספת בפני הליך פלילי, בגין אותו מעשה. וכן הסתמכות על העובדה שכתב האישום בוטל במסגרת ההסדר המותנה. לטענת ההגנה יש בניהול הקובלנה הפרטית לאחר סיום ההליך הפלילי כדי לפגוע בנאשם באופן ממשי בהתחשב בעובדה שהקובלנה הוגשה בחלוף שלוש שנים ממועד האירוע ובחלוף 33 חודשים מסיום החקירה, לטעמה מדובר בשיהוי משמעותי העומד בניגוד להנחיות היועמ"ש בעניין הגשת כתב אישום, אותו יש להגיש תוך 18 חודשים מיום ההליך האחרון בחקירה, וכך גם יש לנהוג בקובלנה.

ד. עוד טוען הנאשם שהוראת סעיף 64(א) לחסד"פ אינה מקנה למתלונן זכות להגיש ערר על ההחלטה לסגור תיק בהסדר מותנה, מכאן שסגירת התיק כמוה כסיומו של התיק בהליך משפטי.

ה. על מנת לתמוך בעמדתה מפנה ההגנה לסעיף 9 לחוק זכויות נפגעי עבירה, תשס"א - 2001, ממנו ניתן לטעמה ללמוד על היותו של ההסדר המותנה, הליך פלילי בעיניו של המחוקק, כמו גם לסעיף 17 לחוק זכויות נפגעי עבירה, המשווה בין הסדר טיעון בהליך פלילי, לבין הסדר לסגירת תיק בהסדר מותנה.

ו. ההגנה מפנה לדברי ההסבר בעניין ההסדר המותנה, מהם עולה שההסדר המותנה נתפס כדרך חילופית להעמדה לדין פלילי ולעובדה שלאחר שהוגש נגד הנאשם כתב אישום, הועבר עניינו למחלקת ההסדרים המותנים.

טענות הקובלת

5. ב"כ הקובלת טוען כי המסגרת של הסדר מותנה דומה למסגרת של סגירת תיק, וזו אינה מונעת הגשת כתב אישום או קובלנה.
6. לטענת הקובלת לא הוגש כנגד הנאשם כתב אישום בעבירה המיוחסת לו בקובלנה. בעוד שכתב האישום ייחס לנאשם תיגרה יוחסה לו בקובלנה תקיפה הגורמת חבלה ממשית, ולפיכך אין מדובר במעשה בית דין או סיכון כפול.
7. לעניין השיהוי טוען ב"כ הקובלת כי התיק נגד הקובלת נסגר בחודש ינואר 2023, ולכן אין כל שיהוי בהגשתה של הקובלנה.

דין והכרעה

8. כפי שיפורט להלן הגעתי למסקנה שבנסיבות בהן הוגש כנגד הנאשם כתב אישום, שנסגר בהסדר מותנה יש להורות על ביטולה של הקובלנה הן מחמת הטענה של סיכון כפול והן מחמת הגנה מן הצדק.

הקובלנה הפרטית

9. ככלל המאשימה במשפט פלילי היא המדינה כאמור בסעיף 11 לחסד"פ. מוסד הקובלנה הפרטית נועד לאפשר לקובל להגיש קובלנה פרטית במצב בו התביעה הכללית לא הפעילה את סמכותה (ראו פסקה 7 לפסק דינה של כב' השופטת נתניהו בבש"פ 3503/91 **שוברט נ' צפרי**, (16.6.92) וכן פסקה 5 לפסק דינו של כב' השופט א' א' לוי ברע"פ 1085/08 **אבו סוכון נ' מ"י** (20.8.09)).
10. בפסקה 8 לפסק דינה בבג"צ 4957/08 **שורת הדין - Israel Law Center ואח' נ' היועמ"ש** (17.10.10) דנה כב' השופטת פרוקצ'יה במהותה של הקובלנה הפרטית וקבעה ש"גם אם נפגע העבירה הינו קרבן ספציפי, ההליך הפלילי נתפס ביסודו כענין שבין הציבור לבין הפוגע, ולא כענין משפטי שבין הפוגע לנפגע. גם אם לקרבן העבירה ניתן מעמד בהליך הפלילי, מעמדו ומשקלו נילוויים בלבד להליך העיקרי, שבחזיתו עומדים המדינה והעברייני, ובמרכזו ניצב האינטרס הציבורי הכללי. עניינו של קרבן העבירה כלפי העברייני הפוגע מוסדר, בעיקרו, במסגרת ההליך האזרחי להטבת נזק שנגרם עקב ביצוע העבירה (ש"ז פלר יסודות בדיני העונשין כרך א' 108 (1984))." עוד התייחסה כב' השופטת פרוקצ'יה להיותו של הליך הקובלנה הפרטית חריג במסגרתו יכול הפרט בתנאים ובנסיבות המתאימים לפתוח בהליך פלילי כנגד פרט אחר ולנהלו.
11. בפסק דינו בבג"צ 1322/22 **דיאנה כהן נ' מר שמואל מלמד** (31.3.22) התייחס כב' השופט עמית למוסד הקובלנה הפרטית, והבהיר בפסקה 7 לפסק דינו, שהוא מתקשה לראות "מהו האינטרס הלגיטימי שניתן להשיג בקובלנה הפלילית שלא ניתן להשיג באמצעות תובענה אזרחית רגילה". בהמשך, קבע, בין היתר, בפסקה 13 לפסק דינו, ש"לאור זכות היסוד להליך ראוי והוגן, ...יש לחייב את הקובל לפחות באותן החובות החלות על המאשימה במשפט פלילי".
12. בנסיבות בהן החליטה התביעה להגיש כנגד הנאשם כתב אישום ולאחר מכן לסגור אותו בהסדר מותנה, פעלה היא בהתאם לסמכותה כך שאין עוד לקובל סמכות לנקוט בהליך פלילי כנגד הנאשם.

האם כתב האישום שהוגש כנגד הנאשם הוגש בגין המעשה המיוחס לו בקובלנה

13. לטענתו של עו"ד כהן, המייצג את הקובלת, אין הקובלנה מייחסת לנאשם אותו מעשה שיוחס לו בכתב האישום, שכן כנגד הנאשם הוגש כתב האישום המייחס לו עבירה של תגרה בעוד שבכתב הקובלנה מיוחסת לנאשם עבירה של תקיפה הגורמת חבלה.
14. על פי כתב האישום שהוגש לבית משפט השלום בת"א, כנגד הנאשם ביום 2.3.22, התפתח במהלך מצעד הגאווה בכיכר רבין ביום 28.6.20 ויכוח בין "הנוכחים". עוד נטען שבאותו יום ביקשה הקובלת בהליך שבפניי (המתלוננת בכתב האישום) לחסום את הנאשם מלהניף את דגל הגאווה ובמהלך הויכוח משכה בחולצתו וקרעה אותה. בהמשך נטען שהנאשם תפס בשיערה של הקובלת ושניהם "נפלו לרצפה" וכי למתלוננת נגרמו חבלות בדמות שטפי דם ברגליים ושפשופים בגפיים.
15. על פי כתב הקובלנה מושא התיק שבפניי תקף הנאשם "באלימות קשה ביותר" (כפי הנראה את הקובלת, למרות שהדבר אינו מצויין במפורש), "תוך שהוא אוחז בשערה בחוזקה מורידה בעוצמה לקרקע וחובט בגופה". עוד נטען שלקובלת נגרמו חבלות של ממש, "ובין היתר פגיעות בראשה ובפניה".

16. מהאמור לעיל עולה שהמעשה אליו מתייחסת הקובלנה הוא אותו מעשה אליו התייחס כתב האישום, גם אם הקובלת סברה שהמעשה מקים עבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש ולא תגרה, כפי שנטען בכתב האישום.

משמעות סגירתו של התיק בהסדר מותנה

17. על פי סעיף 5 לחסד"פ "אין דנים אדם על מעשה שזוכה או הורשע קודם לכן בשל עבירה שבו; אולם אם גרם המעשה למותו של אדם, דנים אותו על כך אף אם הורשע קודם לכן בשל עבירה אחרת שבאותו מעשה"; "הרשעה", לענין סעיף זה - לרבות העמדה למבחן ללא הרשעה תחילה".
18. בדברי ההסבר להצעת החוק בעניין ההסדר המותנה נכתב שההסדר המותנה "יעשיר את "ארגז הכלים" העומד לרשות התביעה, ויאפשר התאמה טובה יותר בין חומרת העבירה ונסיבות ביצועה לבין חומרת התגובה החברתית המופעלת נגד העברין לצד זאת, הסדר זה יאפשר גם את הרחבת האכיפה על תיקים פליליים שכיום נסגרים מחוסר עניין לציבור, בין מאחר שאינם מצדיקים סנקציה פלילית ובין בשל אילוצי כוח אדם וזמן שיפוטי. כיום, נאלץ לעתים תובע - במקרים מהסוג הנדון - להגיש כתב אישום או לסגור את התיק, אף ששתי חלופות אלה אינן הולמות, וזאת בהעדר אמצעי ביניים הולם. במקרים כאלה נקיטת הליך פלילי היא לעתים אמצעי חמור מדי בנסיבות העניין, ואילו סגירת התיק גם היא אינה ממצה את האינטרס הציבורי שבאכיפת החוק, המצדיק תגובה חברתית הולמת גם במקרים לא חמורים".
19. מהאמור עולה שהמחוקק ראה בסגירת תיק בהסדר מותנה אכיפה שתהיה בה התאמה טובה בין חומרת העבירה לבין חומרת התגובה החברתית המופעלת נגד העברין.
20. על פי הוראות סעיף 67ב(א) לחסד"פ "התובע יתחייב להימנע מהגשת כתב אישום נגד החשוד ולסגור את תיק החקירה נגדו אם יודה החשוד בעובדות המהוות את העבירה המפורטות בהסדר ויקיים את התנאים שיפורטו בו".
21. במצב הדברים בו נכנס הקובל לנעליו של התובע, הרי שעפ"י הוראות סעיף 67ב(א) לחסד"פ לאחר שהודה הנאשם בעובדות המהוות את העבירה כמפורט בהסדר, אין הקובל רשאי עוד להגיש כתב אישום כנגד הנאשם.
22. על פי הוראות סעיף 67ז(ג) (1) לחסד"פ "נוכח התובע כי החשוד לא מילא את תנאי ההסדר, כולם או חלקם, בכלל או בתקופה שנקבעה לקיום תנאי ההסדר, יעמידו לדין לפי טיוטת כתב האישום".
23. מכאן שגם לאחר סגירת התיק בהסדר המותנה ניתן לראות בנאשם כמי ש"משפט פלילי אחר תלוי ועומד נגד הנאשם בשל המעשה נושא כתב האישום" כאמור בסעיף 149 (6) לחסד"פ.
24. מכל האמור עולה לטעמי שלעניין הסיכון הכפול, סגירת התיק בהסדר מותנה דומה במהותה לסיום ההליך המשפטי ללא הרשעה.

25. סעיף 149(10) לחסד"פ קובע כי אחת הטענות המקדמיות שרשאי נאשם להעלות לאחר תחילת המשפט היא טענה לפיה "הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית". סעיף 150 לחסד"פ קובע כי ככל שהטענה מתקבלת - "רשאי בית המשפט לתקן את כתב האישום או לבטל את האישום".

26. בפסקה 14 לפסק דינה ברע"פ 1955/12 שאול נמרי נ' משה בנימיני (פורסם בנוב 9.5.13) קבעה המשנה לנשיא (כתוארה אז), כב' השופטת נאור, ש"אין לאפשר הגשת קובלנה פלילית פרטית על אף שהפרקליטות הגיעה לכלל מסקנה שראוי לסגור את התיק. ראוי ששיקול דעתה של הפרקליטות יכובד ולא יאופשר לקובל הפרטי לפתוח בכל זאת בהליכים". לטעמי נכונים הדברים ביתר שאת, שעה שהתיק נסגר בהסדר מותנה לצד התחייבות ועיצום כספי בהם חויב הנאשם במסגרת ההסדר. כב' השופטת ברק ארז שהסכימה עם כב' השופטת נאור קבעה ש"קובל פרטי אינו יכול "לעקוף" את שיקול דעתה של הפרקליטות ולשוב וליזום הליך סרק... ואם עשה כן, הרי שהשימוש בטענה של הגנה מן הצדק הוא דבר במקומו. (ראו את פסקה 44 לפסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז בעק"פ 53255-06-16 מצליח ואח' נ' שפירא ואח' (30.4.17))

27. בענייננו לאחר ששקלה התביעה את נסיבותיו של המקרה והחליטה לסגור את התיק בהסדר מותנה, עומדת הגשתה של קובלנה פלילית באותו עניין בסתירה לחוש הצדק.

סוף דבר

28. לאור כל האמור אני מורה על ביטולה של הקובלנה.

ניתנה היום, בי"ד אייר תשפ"ד, ב22 מאי 2024, בהעדר הצדדים.